

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

[Tractatus de attributis, de visione beatifica, de scientia Dei ac de ejus
voluntate et providentia]

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. VII. Aliud Adversarorium argumentum diluitur

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77132)

deat ex conditione ab intrinseco & ex natura A
rei repugnante; sed solum ab extrinseco, & ex
aliqua suppositione accidentali, non debet cen-
seri imprudens, & ridiculum, sed prudentissi-
mum, & summa veneratione dignum; præfer-
tim, quia (ut supra annotavimus) ad universa-
lem provisorum pertinet, velle & decernere
plura sub conditione, quæ tamen absolute non
vult exequi, ob rationes occultas suæ provi-
dentia. Quare Adversariorum instantia vires
tantum habent ab angusta & demissa cogita-
tione nostra, quæ Deum ut particulare agens
concipimus, more aliorum quæ nobis familia-
ria sunt, & ægrè possumus assurgere ad univer-
salissimi gubernatoris providentiam, nullo sine
cohibitam, ad quam pertinet plures defectus
tum phycos tum morales in hoc universo per-
mittere; & non solum diversa, sed etiam contra-
ria ordinare, ut supra ex Ecclesiaste retulimus.

§. VI.

Alia objectiones solvuntur.

49 **C**ontra decreta conditionata, supra à nobis
statuta, arguit Vazquez in hunc modum.
Dis. 67. cap. 4. Omne decretum divinae voluntatis, infert &
causat aliquam mutationem physicam, & rea-
lem in creatura; quia ex illo resultat in Deo re-
latio rationis de novo, quæ cum nos possit ad-
venire per mutationem Dei, advenire debet per
mutationem creaturæ: Sed decreta conditiona-
ta, quorum conditio nunquam ponetur, nullam
possunt inferre, & causare mutationem in crea-
tura, defectu conditionis quæ nunquam purifi-
cabitur: Ergo illa sunt impossibilia in Deo.

Hoc argumentum apud Vazquem palmarium
30 est, & in hoc certamine veluti Achylleum, eod-
que placet Thomistis terrorem incutere, & im-
possibilitatem decretorum conditionatorum in
Deo efficaciter demonstrare. Verum illud po-
test quidem terrere Novitios & Tyrones, non
tamen Magistros & Veteranos: ut enim rectè
notavit Suarez libro 2. de scientia conditiona-
torum, ille discursus nihil omnino probat, &
Cap. 7. num. 10. non solum non demonstrat, sed nec probabili-
ter quidem suadet quod intendit. Unde etiam
Granado, Arrubal, & alii ejusdem familia, illud
argumentum tanquam inefficax rejiciunt: nec
immeritò, etenim principium assumptum in Ma-
jori, voluntarium est, & manifestè falsum, etiam
in sententiâ defendentium scientiam mediam:
ipsi enim fatentur, quod Deus decrevit concur-
rere cum voluntate creatâ ad actus liberos, con-
cursu generali indifferenti, si ipsa videlicet vo-
luerit influere; & tamen hoc decretum nullam
in ea ponit mutationem realem & physicam;
cum Deus habeat hoc decretum (in eorum sen-
tentia) etiam respectu eorum qui nihil operan-
tur, in quibus tamen per illud nulla fit realis
mutatio. Quamvis ergo decreta absoluta ex
parte subiecti, & conditionata ex parte objecti,
quæ in Deo ponimus, & à quibus certam futuro-
rum conditionatorum veritatem & notitiam
volimus derivari, nullam inferant realem &
physicam mutationem in creatura, defectu con-
ditionis quæ nunquam purificabitur, inde ta-
men non licet inferre, ea esse impossibilia. Unde

31 Ad argumentum respondeo primò, non sem-
per requiri in objecto realem & physicam mu-
tationem, ut terminet liberum decretum, sed
moralem sufficere; ut constat, si ab æterno Deus

decerneret dispensare cum aliquo, in voti obli-
gatione: tunc enim decretum liberum solum
induceret in objecto mutationem moralem. Pa-
tet etiam in decreto purè remissivo culpæ, quam
remitti posse absque physica peccatoris muta-
tione, multorum sententia est. Idem dicendum
est in proposito, nimirum non esse necessarium
quod decreta conditionata, quæ in Deo admit-
timus, inferant mutationem realem & physicam
in creatura, pro aliqua differentia temporis, sed
sufficere quod causent in objecto mutationem ex-
trinsecam & objectivam, illud transferendo à
statu purè possibilitatis, ad statum futurationis
conditionatæ, & ordinando illud ad existen-
tiam sub conditione habendam, à qua omnino
B abstrahunt, quæ purè possibilia sunt.

Respondeo secundò cum Alvarez libro 1. re-
sponsum cap. 4. num. 10. & de auxilijs disp. 7.
num. 32. quod quando decretum est absolutum,
tunc debet inducere in creatura mutationem
realem & physicam absolutam; quando autem
est conditionatum, non debet inducere muta-
tionem realem absolute, sed solum sub condi-
tione: id est sufficit quod ex vi illius decreti,
realiter mutaretur creatura, si conditio imple-
retur. Et hæc mutatio conditionata est suffi-
ciens, ut divina voluntas aliter comparatur ad
creaturas, post illud decretum, quam antea: unde
in tali mutatione conditionata fundatur respec-
tus rationis, quem intellectus noster concipit
advenire Deo, ratione talis decreti.

§. VII.

Aliud Adversariorum argumentum diluitur.

Objiciunt tertio Adversarii: Actui volunta-
tis existenti in Deo, correspondere debet
proprium voluntatis objectum præsens, saltem
in esse objectivo: At decreto conditionato, non
assignatur præsens voluntatis objectum: Ergo
illud non est actu in Deo. Major patet, Minor
probat. Objectum voluntatis est bonum: At
objectum sub conditione futurum non est actu
bonum, cum non sit actu existens: Ergo nequit
esse actu objectum voluntatis divina.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio,
14 isto exemplo. Objectum quod actu coloratum
non est, sed esset coloratum sub aliqua condi-
tione, terminare nequit actum potentia visiva
existentem de facto; sed solum terminaret il-
lum, si poneretur conditio: Ergo similiter ob-
jectum quod actu non est bonum, sed esset sub ali-
qua conditione, terminare nequit actum volun-
tatis qui de facto sit, sed solum terminaret il-
lum, si conditio poneretur. Consequentia patet
sicut enim objectum visus est coloratum, ita ob-
jectum voluntatis est bonum.

Ad objectionem respondeo negando Mino-
rem, ad cujus probationem distinguo Majo-
rem. Objectum voluntatis est bonum, bonitate
præsentis, aut futuræ; sive absolute, sive conditio-
natæ, concedo Majorem. Est bonum bonitate
præsentis præcisè, nego Majorem; & concessa
Minori, nego Consequentiam: quia bonitas fu-
tura sub conditione, est sufficiens ad terminan-
dum actum voluntatis præsentem, ut constat in
decreto absolute, quod de actu existit, quamvis
illius objecti bonitas de facto non existat, sed
extitura sit. Unde

Ad confirmationem, concessa Antecedenti, 16
nego Consequentiam, & paritatem: objectum enim

etiam potentia viviva, ob suam materialitatem, A
est tantum coloratum præsens, non verò absens,
vel futurum: secus est in voluntate, quæ cum sit
potentia spiritualis & immaterialis, habet pro
objecto non solum bonum præsens & existens, sed
etiam absens & futurum; ut constat in actu spei,
vel desiderii, qui fertur in bonum futurum &
possidendum, non verò de facto habitum &
possessum.

§. VIII.

Solvitur argumentum cujusdam Recentioris.

77 **O**bjicit insuper quidam Recentior in manu-
scriptis: Si darentur in Deo decreta condi-
tionata ex parte objecti, qualia admittuntur a
Thomistis, Deus haberet affectus aliquo modo
contrarios, & inter se non coherentes, tam cir-
ca mala, quam circa bona: Sed hoc absurdum
est: Ergo in Deo talia decreta non dantur. Se-
quela Majoris, quantum ad primam partem,
probatur. Si Deus habuit decretum conditiona-
tum, quò statuerat quòd Ceilix proderent Da-
videm, & ipsum traderent in manus Saul; cum
aliunde Deus compulerit Davidem, ut ab ea
urbe discederet, ne incidere in hoc malum, se-
quitur quòd Deus simul voluit, & noluit tradi-
tionem Davidis in manus Saul: quòd idem est
ac si quis prepararet venenum alicui in poculo,
quò illi vitam adimeret, & simul omni ratione
præcaveret, ne poculum attingeret: quòd est si-
mul velle, & simul nolle alicui malè facere. Si-
mili argumento probant secundam partem Ma-
joris: Si enim (inquiunt) Deus habuit decretum
conditionatum prædeterminandi Tyrios ad
penitentiam, si Christus illis prædicasset Evan-
gelium; cum aliunde absolute de crevissent, quòd
Christus apud illos nunquam prædicaret; simul
& semel voluit illis benefacere, & sollicitè im-
pedire, ne effectum suæ benevolentia con-
sequerentur; qui affectus non videntur inter se
coherentes, sed omnino disparati & contrarii.

88 **R**espondeo negando sequentem Majoris, D
quoad utramque partem: Illi enim affectus, &
illæ diversæ volitiones non opponuntur inter
se, cum non terminentur ad idem objectum, eo-
dem modo, sed diversimodè consideratum. Si-
cut enim mercatores v.g. imminente tempesta-
te simul volunt projicere merces, voluntate
efficaci & absolutà, ad conservandam vitam; &
simul nolunt eas projicere, voluntate inefficaci
& conditionatà, si nempe non adesset imminens
vitæ periculum; & licet docent Theologi,
Deum habere voluntatem antecedentem de sa-
lute omnium hominum (quam D. Thomas su-
pra relatus docet esse conditionatam ex parte
objecti) & simul voluntatem consequentem,
absolutam, & efficacem salvandi solos ele-
ctos: quæ duæ voluntates rectè inter se coher-
rent, nec opponuntur; quia licet in idem obje-
ctum tendant, non tamen eodem modo, sed di-
versimodè consideratum, ut in Tractatu de vo-
luntate Deifusè exponemus. Ita similiter nul-
lum est inconveniens admittere, quòd Deus vo-
luntate absolutà & efficaci, noluerit traditi-
onem Davidis in manus Saul, nec conversionem
Tyriorum; & simul utramque voluerit volitio-
ne quadam inefficaci & conditionatà, si nimi-
rum David maneret in Ceila, vel si Christus
apud Tyrios prædicaret.

Tom. I.

DISPUTATIO VI.

De scientia media.

Celebris est hæc Disputatio, scientia enim
media magnum est ac celebre disputandi
argumentum, & quaestio magni ponderis ac
momenti; cum ex ejus decisione pendeat reso-
lutio omnium fere quaestionum & controver-
siarum, quæ inter Thomistas & Recentiores,
de divinis prædefinitionibus, de physica præ-
determinatione, gratia de se efficaci, & præde-
stinazione ante prævisa merita, his temporibus
agitantur. Unde hæc quaestio accuratè, & dili-
genter pertractanda est, & veluti ad pondus
Sanctuarii ponderanda; id est ad normam Scri-
pturæ, Sanctorum Patrum, & rationum Theo-
logicarum examinanda. Sed priusquam cele-
brem hanc quaestionem aggrediar, Lectorem
eruditum & benevolam præmonitum velim,
me nolle cum Adversariis voluntate & affectu,
sed ratione tantum & intellectu contendere; &
in hac gravi ac momentosa quaestione, ab omni
verborum, & aculeorum amaritudine abstinere:
suspecta enim ea est sententia, quæ lucem
exosa, nudam & apertam videri refugit, seque
convitiis occultat: infirma & rationum indiga,
qui solis se maledictis defendit; illique qui solis
se convitiis & verborum aculeis contegunt, re-
cte à Nazianzeno Sepiis comparantur, quas
atramentum ante se evomere ajunt, ut piscato-
res effugiant, aut conspectum sui eripiant.

ARTICULUS PRIMUS.

*Quid sit scientia media, & in quo differat à
scientia conditionatorum, quam Tho-
mistæ in Deo agnoscunt?*

Nomine scientia media, quam Recentiores
ponunt in Deo, intelligitur cognitio certa
& infallibilis futurorum conditionatorum, ante
decretum actuale & exercitum, quòd Deus præ-
definiat, & prædeterminet Morum futuritio-
nem.

Ut clarè percipiatur hæc descriptio scientia
media, & aperiatur status hujus celeberrimæ
quaestionis, quæ inter Thomistas, & Recentiores
versatur, & quæ olim coram Clemente VIII. &
Paulo V. in Congregatione de Auxiliis, inter
Patrem Thomam de Lemos, Sententiam Tho-
mistarum propugnantem, & Patres Gregorium
de Valentia, ac Ferdinandum de Castida, So-
cietatis causam agentes, sæpius agitata fuit, qua-
dam necessario præmittenda sunt, ac diligenter
observanda.

Notandum ergo primò, in hac descriptione
scientia media, duo præcipuè importari. Pri-
mum est, in Deo esse cognitionem certam & in-
fallibilem futurorum contingentium condi-
tionatorum, v.g. conversionis Tyriorum, si Chri-
stus apud illos prædicasset, & fecisset signa quæ
fecit apud Judæos, ut habetur Matth. 11. & Luc.
10. vel traditionis David in manus Saul, si man-
sisset in Urbe Ceila, ut refertur 1. Regum 23. Se-
cundum est, talem cognitionem esse priorem de-
creto, & ab illo independentem, ac fundatam in
aliquo alio medio, vel ad illa objecta immediatè

Nn 3

ter. ni.